

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ТРАНСПОРТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

VI МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ТЕХНІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ

ITT2025

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ

**Тези доповідей 6-ої міжнародної
науково-технічної конференції**

«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ТРАНСПОРТНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

Харків 2025

6-а міжнародна науково-технічна конференція «Інтелектуальні транспортні технології», Харків, 24–26 листопада 2025 р.: Тези доповідей. – Харків: УкрДУЗТ, 2025. – 300 с.

Збірник містить тези доповідей науковців вищих навчальних закладів України та інших країн, підприємств транспортної та машинобудівної галузей за чотирьма напрямками: розвиток інтелектуальних технологій при управлінні транспортними системами; транспортні системи та логістика; інтелектуальне проектування та сервіс на транспорті; функціональні матеріали та технології при виготовленні та відновленні деталей транспортного призначення.

© Український державний університет
залізничного транспорту, 2025

СТРУКТУРНА РЕФОРМА ЗАЛІЗНИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ТА УРОКИ ДЕРЕГУЛЯЦІЇ США

STRUCTURAL REFORM OF THE UKRAINIAN RAILWAY SECTOR AND LESSONS FROM US DEREGULATION

*менеджерка Комітету з логістики Д. Січкарь
Європейська Бізнес Асоціація (м. Київ)*

*Manager of the Logistics Committee Daria Sichkar
European Business Association (Kyiv)*

Ефективність функціонування залізничної системи України визначається рівнем відповідності інституційної моделі галузі сучасним економічним умовам. Нинішня організаційно-фінансова структура характеризується високим ступенем централізації, регульованими тарифами, обмеженим доступом приватних операторів до інфраструктури та відсутніми можливостями залучення інвестицій у тяговий рухомий склад і модернізацію залізничної мережі загального користування. Проблема ускладнюється наслідками повномасштабної війни, зростанням витрат та падінням обсягів перевезень майже у два рази, що значно погіршило фінансові спроможності галузі [1, 2]. За таких умов особливо актуальним є вивчення світового досвіду регулювання залізничного транспорту та моделей його реформування з позицій реальної економічної дієвості.

З метою пошуку дієвих механізмів підвищення ефективності залізничної системи в даному дослідженні вивчено практики дерегуляції залізниць США. Досвід реформування залізничної галузі США після прийняття Staggers Rail Act [3] у 1980 році показав вирішальну роль дерегуляції тарифів та посилення ринкових механізмів у відновленні фінансової стійкості перевізників, скороченні витрат та підвищенні продуктивності. Конкурентне середовище разом із договірною свободою між перевізником і вантажовідправниками забезпечили суттєве зростання інвестиційної активності та обсягів перевезень, що є прикладом успішної структурної трансформації залізничної галузі. В межах дослідження вивчені практики Association of American Railroads [4], що дозволило визначити принципи та інструменти, адаптація яких може бути використана під час реалізації структурної реформи залізничної галузі в Україні. За результатами сформовані пропозиції. Для України актуальним є формування заходів, що передбачають відокремлення оператора інфраструктури від перевізної діяльності, створення незалежного регулятора залізничної галузі, виділення з діючого тарифу локомотивної складової і дерегулювання для запровадження економічно обґрунтованих ринкових тарифів, розвиток приватної тяги, демонополізацію сервісів обслуговування та залучення недержавних інвестицій у тяговий рухомий склад і залізничну інфраструктуру.

Необхідним є також законодавче забезпечення регуляторної передбачуваності та рівних правил доступу до мережі для всіх учасників ринку.

Очікуваним результатом структурної реформи є підвищення ефективності використання пропускнуої спроможності мережі, зниження логістичних витрат та створення конкурентного середовища, що відповідає майбутній інтеграції з європейським ринком залізничних послуг. Подальші дослідження доцільно зосередити на порівняльних моделях дерегуляції в ЄС, Канаді та Південній Кореї та адаптивних сценаріях для України.

[1] Державна служба статистики України. Транспорт України : статистичний збірник за 2023 рік. Київ, 2024. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2024/zb/10/zb_Trans_23.pdf (дата звернення: 09.11.2025).

[2] World Bank Group, Government of Ukraine, European Union, United Nations. Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4): February 2022 – December 2024. Washington, D.C.: World Bank Group, 2025. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099022025114040022/pdf/P180174-ca39eccd-ea67-4bd8-b537-ff73a675a0a8.pdf> (дата звернення: 09.11.2025).

[3] Staggers Rail Act of 1980. Public Law 96-448 (96th Cong., Oct. 14 1980). URL: <https://www.congress.gov/bill/96th-congress/senate-bill/1946> (дата звернення: 11.11.2025).

[4] Association of American Railroads. Official website. URL: <https://www.aar.org> (дата звернення: 09.11.2025).

УДК 656.2:339.924:005.21

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ У МІЖНАРОДНОМУ СПОЛУЧЕННІ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

IMPROVEMENT OF THE RAILWAY TRANSPORT PROCESS IN INTERNATIONAL COMMUNICATION UNDER CONDITIONS OF UNCERTAINTY

О.Є. Титаренко

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

О.YE. Tytarenko

Ukrainian state university of railway transport (Kharkiv)

У сучасних умовах глобальної нестабільності залізничний транспорт залишається ключовим для міжнародних перевезень. Для України, як транзитної держави, актуальним є підвищення ефективності та стійкості перевізних процесів, що вимагає удосконалення організації та впровадження сучасних управлінських і цифрових рішень.

Міжнародні залізничні перевезення забезпечують значну частку вантажообігу країни та сприяють інтеграції України до європейського логістичного простору. Вигідне географічне розташування формує потужний транзитний потенціал, що робить залізничний транспорт одним із ключових чинників економічної стабільності та міжнародної співпраці навіть в умовах невизначеності.

Однак у сучасних умовах зростає вплив факторів невизначеності, серед яких воєнні дії, логістичні обмеження, зміни митних процедур, дефіцит пропускнуої